

LAUDATIO

În onoarea domnului profesor universitar doctor
Rolf HEMPELMANN,
Universität der Saarlandes, Saarbrücken, Germania,
cu ocazia decernării titlului de *Doctor Honoris Causa*
al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

18 mai 2017

www.uaic.ro

Laudatio

În onoarea domnului profesor universitar doctor **Rolf Hempelmann**,
Universität der Saarlandes, Saarbrücken, Germania.

Anul trecut, în luna februarie, profesorul Rolf Hempelmann a împlinit frumoasa vârstă de 65 de ani, fiind sărbătorit de colegii de la Universitatea Saarland și de la Institutul Coreean pentru Știință și Tehnologie KIST Europa din Saarbrücken pentru care a lucrat în ultimii douăzeci de ani. Se împlinesc anul acesta 10 ani de foarte strânsă colaborare între Facultățile de Fizică și de Chimie de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și Departamentul de Chimie Fizică de la Universitatea Saarland pe care Rolf Hempelmann l-a condus de la numirea sa ca profesor la această universitate, în 1993.

În calitate de profesor Emerit al Facultății de Științe Naturale și Tehnologie, profesorul Hempelmann este acum directorul Centrului de Transfer Tehnologic pentru Electrochimie și continuă colaborarea cu KIST Europa din poziția de șef de grup de cercetare.

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” întreține relații de colaborare academice și științifice cu foarte multe universități de prim rang din Europa. Printre aceste universități se numără și Universitatea Saarland și profesorului Rolf Hempelmann îi revine un mare merit. Un prieten și susținător al României, Rolf Hempelmann a încurajat și sprijinit evoluția în carieră a studenților și tinerilor cercetători din România, oferind cu generozitate finanțări din proiectele conduse de domnia sa sau/și oportunități pentru perioade mai lungi sau mai scurte de stagii prin programele Erasmus, Marie Curie, DAAD sau programele din fonduri europene.

O persoană foarte dinamică, cu responsabilități academice și profesionale de rang înalt, cu o agendă de lucru tot timpul foarte încărcată, profesorul Rolf Hempelmann a vizitat în mai multe rânduri universitatea noastră, ținând prelegeri studenților, doctoranzilor și tinerilor cercetători, vorbind cu pasiune despre două teme principale:

chimia și fizica - științe promotoare ale progresului tehnologic sustenabil și școlărilor ca poli de excelență în atragerea studenților către studiul științelor, tehnologiilor, ingineriei, matematicii și informaticii.

Născut la Herford (Germania) într-o familie de profesori de liceu, pe 27 februarie 1951, urmează la Münster școala elementară și liceul cu profil de științe umane în care își dezvoltă competențele de muzician pe care le va exploata în perioada stagiului militar, când face parte din Orchestra Armatei.

În 1970 începe studiul Chimiei la Universitatea din Münster, urmând în paralel și studiul violoncelului la Universitatea din Dortmund și studiul limbii franceze la Universitatea din Münster, fără a susține examene finale. Finalizează în schimb, în 1976, studiile specializării Chimie, cu teza „Susceptibilitatea hidroxizilor de titaniu fier și titaniu – nichel (Magnetic Susceptibility of Titanium-Iron and Titanium - Nickel and their Hydrides)”, sub conducerea faimosului Prof. Dr. Dr. h. c. Ewald Wicke. În grupul acestuia va continua cercetările, care se vor finaliza cu o teză de doctorat, în 1980, dedicată construirii unui magnetometru funcționând la temperaturi joase.

În perioada 1980 – 1993 lucrează ca cercetător la Institutul de cercetări din Jülich, în grupul Prof. Dr. T. Springer, studiind cu ajutorul difracției de neutroni și spectroscopiei de vibrație a acestora diferite structuri magnetice. Cu ajutorul tehnicilor de împrăștiere elastică și neelastică a neutronilor, studiază dinamica hidrogenului în diferite sisteme metalice sau hidruri ale metalelor prin intermediul tehnicii μ SR (Muon – Spin – Rotation / Relaxation / Resonance) și face lungi campanii de măsurători la CERN.

Între anii 1985 – 1987, la Jülich, contribuie decisiv la construirea unui Spectrometru de neutroni retro împrăștiati cu un flux de 45 de ori mai intens decât în vechiul spectrometru.

În ianuarie 1987 susține Abilitarea externă la Universitatea din Aachen, în domeniul Chimie Fizică, cu tema „Împrăștierea neutronilor de către hidrizi și compuși intermetalici” (“Neutron Scattering on Hydrides of Intermetallics”). Este recompensat, în mai 1987, cu premiul Nernst oferit de Societatea Germană de Chimie Fizică (Deutsche

Bunsen-Gesellschaft für Physikalische Chemie) pentru contribuțiile sale la descifrarea structurii aliajelor metalice și progresul Spectroscopiei de vibrație cu neutroni (Structure of Alloy Hydrides, Dynamics of Hydrogen in Hydride Lattices and Advancement of Neutron Vibrational Spectroscopy).

Timp de un an, din iulie 1987, este cercetător invitat la Laboratorul Național de la Los Alamos (USA) unde efectuează experimente de împrăștiere de neutroni. Colaborează cu D. L. Price la Argonne National Laboratory și cu J. J. Rush de la Institutul Național de Standarde și Tehnologii (National Institute of Standards and Technology - NIST) din Washington DC. Susține numeroase seminarii în universități americane și centre de cercetare referitor la contribuțiile aduse de domnia sa la spectrometria vibrațională cu neutroni.

Din mai 1993 devine Șeful Departamentului de Chimie Fizică de la Universitatea Saarland. Domeniile de cercetare de la Universitatea din Saarbrücken sunt o continuare a cercetărilor de la Institutul din Jülich, dar sunt mult mai focalizate pe noi materiale și noi tehnologii cu aplicații industriale.

În perioada 1995 – 2001 este membru al Comitetului Științific de la Institutul Paul Scherrer din Elveția și contribuie decisiv la proiectarea și realizarea Sursei de Neutroni SINQ (Neutron Spallation Source). În perioada 1994 – 2014 se implică, de asemenea, în construirea și operarea Spectrometrului FOCUS (neutron time of flight spectrometer) de la Filiala Institutului Paul Scherrer din Villigen (Elveția).

Din 1997 este membru al Comitetului științific al Institutului KIST (Korean Institute of Science and Technology), filiala Saarbrücken.

În perioada 1998 – 2002 este Director executiv al Centrului de cercetare colaborativă SFB care întreprinde cercetări aprofundate ale materialelor dominate de fenomenele de interfață.

Timp de opt ani (2000 – 2008) se implică și în activitățile de spin off și creează în parteneriat Compania SusTech GmbH & Co. KG Darmstadt.

În perioada 2000 – 2008 face parte din Comitetul director al EU-COST, acțiunea „Funcționalitate Chimică specifică la nanoscală”. Din 2003 este director al Schülerlabor NanoBioLab de la Universitatea din Saarland. În 2006 este inițiatorul Fundației SchülerLabors din landul Saarland și în 2010 pune bazele Asociației Germane a Schülerlaboren (LernortLabor). Înfiițează revista asociației LeLa magazine.

În perioada 2003 – 2006 este reprezentantul Universității Saarland în Comitetul pentru energii neconvenționale IZES (Institut für Zukunftsenergiesysteme) a landului Saarbrücken și este directorul Comitetului Științific. Tot în această perioadă este director al Departamentului de Chimie și Decanul Facultății de Chimie.

Inițiază și organizează conferințe internaționale care au devenit reprezentative pentru Europa și nu numai, precum International Nanochemistry Workshop. Este membru marcant al asociației profesionale Deutsche Bunsen-Gesellschaft Physical Chemistry și membru al comitetului de redacție al revistei „Zeitschrift für Physikalische Chemie”.

Ca o recunoaștere deplină a meritelor științifice și a rolului determinant în organizarea asociației LernortLabors primește, în 2010, “Bundesverdienstkreuz” pentru activitățile promovând educația științifică a tinerilor, oferită de Cancelarul german Angela Merkel.

Cu siguranță că mulți se vor întreba care este cheia succesului în viața profesională și socială a Profesorului Rolf Hempelmann, care a reușit să îmbine profesia de cercetător în fizică și chimie cu dorința de a promova în rândul tinerilor dragostea pentru studiul științelor și pasiunea pentru muzică. Răspunsul poate fi dat doar de cei care au petrecut alături de domnia sa cel puțin o săptămână. Totul se desfășoară cu precizie de metronom Wittner, probabil mult iubit din timpul orelor de studiu al violoncelului. Încrederea acordată colegilor cu experiență, provocările lansate tinerilor și doctoranzilor, activitățile de lucru în echipă, întâlnirile cu finanțatorii proiectelor, convorbirile telefonice, pregătirea unui concert, ședințele scurte și focalizate pe rezolvarea problemelor, discuțiile eficiente și la obiect cu personalul administrativ etc. fac ca o zi de lucru a profesorului Hempelmann să pară un lucru

ireal de perfect din punct de vedere al managementului proiectelor și colectivelor.

În ultimii ani, activitățile grupului condus de domnia sa s-au concentrat pe Chimia nanocoloizilor și Electrochimie, în particular pe studiul materialelor funcționale utilizabile în producerea energiilor neconvenționale, în transformarea și stocarea energiei.

Numele Profesorului Rolf Hempelmann se regăsește printre autorii a peste 330 de articole ISI cu un indice Hirsch de 32, printre autorii a 27 de familii de brevete și pe coperta a 3 cărți publicate în edituri renumite.

Profesorul Rolf Hempelmann a predat în întreaga carieră cursuri de Chimie Fizică și de Chimia materialelor studenților și a ținut în toți acești ani prelegeri săptămânale elevilor de liceu care sunt înscriși în programul de Junior Student de la Universitatea Saarland.

O dovadă de necontestat că profesorul Hempelmann este o sursă inepuizabilă de energie creatoare este faptul că, în martie 2017 a înființat un Centru de transfer tehnologic în electrochimie (Transfer Centre for Sustainable Electrochemistry), prin fuziunea unor centre preexistente pe care le-a coordonat.

Este greu de întocmit lista colaborărilor internaționale pe care grupul de cercetare al Profesorului Rolf Hempelmann le are, pentru că ea este extrem de lungă și ar fi nedreptățiți cei nemenționați.

Între numeroasele colaborări științifice, stabilite la nivel internațional de domnia sa, este momentul să menționăm colaborarea cu Facultățile de Chimie și Fizică de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Cu generozitate, Profesorul Rolf Hempelman a oferit oportunități de stagii de cercetare mai lungi sau mai scurte în laboratoarele Departamentului de Chimie Fizică de la Universitatea din Saarbrücken. Studenți din ciclul de licență sau de masterat, doctoranzi sau cercetători cu experiență au beneficiat de infrastructura Universității Saarland și de mentoratul domniei sale în programe Erasmus, burse DAAD sau burse finanțate de agenții germane prin proiectele inițiate de Rolf Hempelmann.

Propunerea de acordare a titlului de *Doctor Honoris Causa* al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași profesorului Rolf

Hempelmann este recunoașterea unei cariere didactice și științifice extraordinare și a spiritului de colaborare care a făcut posibilă dezvoltarea unor relații de colaborare fructuoase între Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și Universitatea Saarland din Saarbrücken, pentru un om cu calități profesionale și morale de excepție, un prieten al universității noastre.

În semn de recunoaștere a rezultatelor extraordinare obținute în activitatea de cercetare științifică ce au schimbat paradigma cunoașterii în domeniul spectroscopiei cu neutroni, a celulelor de ardere cu hidrogen și a rolului important jucat de Profesorul Rolf Hempelmann în clarificarea rolului jucat de schülerlabors în creșterea interesului tinerilor pentru studiul științelor și tehnologiilor și, nu în ultimul rând, pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare între Universitățile din Saarbrücken și din Iași, astăzi, 18 mai 2017, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași îi conferă domnului profesor **Rolf Hempelmann** titlul de *Doctor Honoris Causa*.

Comisia de elaborare a Laudatio:

Președinte:

Prof. univ. dr. **Tudorel TOADER**, Rectorul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Membri:

Prof. univ. dr. **Ovidiu Gabriel IANCU**, Președintele Senatului Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;

Prof. univ. dr. **Ionel MANGALAGIU**, Prorector al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;

Prof. univ. dr. **Aurel PUI**, Decanul Facultății de Chimie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;

Prof. univ. dr. **Ovidiu-Florin CĂLȚUN**, Facultatea de Fizică, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;

Prof. univ. dr. **Alexandru STANCU**, Facultatea de Fizică, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Iași, 18 mai 2017